

לכבוד
הבנקים

הנושא: הנפקת טפסי שיקים למשיכת מחשבונו של לקוח במהלך הגבלה

1. לאחרונה, התקבלו בנק ישראל פניות שונות הנוגעות להחלטות שיפוטיות המורות לבנקים להנפיק טפסי שיקים ייעודיים לצרכי דמי שכירות למגורים ללקוחות שהו תלויה עליהם הגבלה מיוחדת על פי הוראות סעיפים 3(ג)(א) או 3(ג)(א) לחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981 (להלן - **החוק**).
2. לאור זאת, ועל מנת לסייע בהבאת הדברים בפני בית המשפט בהלכים השונים המתנהלים ברוחבי הארץ, להלן תובה עדות בנק ישראל בנושא, כפי שהובאה בפני בית המשפט במספר הליכים:
 - (א) הוראת סעיף 3(ג)(א) לחוק קובעת כי חייב שבית המשפט הכריז שהוא פושט רגל לפי פקודת פשיטת الرجل [נוסחת חדש], התש"ס-1980 (להלן - **הפקודה**), יהיה לךו מגבל מיוחד. בהתאם, סעיף 42(א) לחוק קובע כי חייב שהוכרז פושט רגל יהיה לךו מגבל מיוחד כמשמעותו בחוק, סעיף 42(ה) לחוק קובע כי בית המשפט רשאי להסיר את ההגבלה בנסיבות המפורטות בסעיף וסעיף 18 בו לפקודה קובע כי בית המשפט רשאי להטיל הגבלה מיוחדת גם על חייב שטרם הוכרז כפושט רגל.
 - (ב) הוראת סעיף 3(ג)(א) לחוק קובעת כי חייב שרשם החוצהה לפועל הטיל עליו הגבלה לפי סעיפים 66א(3) או 69ד(א)(2) לחוק החוצהה לפועל, התשכ"ז-1967 (להלן - **חוק החוצהה לפועל**) יהיה לךו מגבל מיוחד. בהתאם, חוק החוצהה לפועל מסמיך את רשם החוצהה לפועל להטיל הגבלה מיוחדת במקרה של חייב בעל יכולת המשתמט מתחומי חובותיו או חייב מגבל באמצעותם.
 - (ג) סעיף 3(ג)(ב) לחוק ממשיך וקובע כי דין של לךו מגבל מיוחד דין לךו מגבל חמוץ, בהתאם שנקבעו בסעיף. סעיף 4 לחוק קובע מהי מחות הגבלה, ולפיו אין למשוך שיק על חשבונו מגבל. עוד נקבע כי לךו מגבל חמוץ (ובהתאם, גם לךו מגבל מיוחד) לא ימושך שיק על שום חשבון.
 - (ד) סעיף 5 לחוק משלים וקובע את חובות הראי של הבנק, ולפיו בנק לא יספק טפסי שיקים למשיכת מחשבונו מגבל ואף לא יפרע שיק שנמשך על חשבונו מגבל. עוד יצוין כי סעיף 18 לחוק אף קובע כי בנק שלא מלא הוראה מההוראות חוק זה, רשאי המפקח על הבנקים לראות בכך פגם לעניין סעיפים 8 ו-8ג לפקודת הבנקאות, 1941.
 - (ה) מן הדברים עולה כי בהתאם לחוק, קיימת מניעה להנפקת טפסי שיקים למשיכת מחשבונו של מי שהו תלויה עליו הגבלה במהלך הגבלה, וכן קיימת מניעה כי בנק יפרע שיק שנמשך על חשבונו מגבל. החוק אינו קובע אפשרות ביןיהם במסגרת ניתנת יהיה לפרק שיק מסוים מחשבונו מגבל.
 - (ו) יצוין כי על פי בדיקה מול נציגי הבנקים עולה שמערכות המחשב שליהם הותאמו למוגבלות הקבועות בחוק, ועל כן, החלטות להנפיק טפסי שיקים, כאשר חשבון הלוקוח נמצא בהגבלה, יוצרות עבורם קושי יישומי המצricht פיתוח ושינוי מערכות קיימות, מעבר לקושי המשפטי שהוצע לעיל.

(ז) לבסוף, נציין כי סעיף 2 לחוק הבנקאות (שירותות ללקוח), התשמ"א-1981 קובע רשיימת שירותים בסיסיים אוטם בנק אינו רשאי לסרב שירותי בלתי סביר ליתן ללקוח. בנוסח המקורי של החוק, נכללה בראשימה זו גם פתיחת חשבון שיקים, אך במסגרת תיקון החוק בשנת 1992, נמחקה דרישת זו, כך שההחלטה האס ליתן את השירות האמור הושארה לשיקול דעת הבנק, בשים לב לאMINות הלפקות והxicון הכרוך בשירות.

3. בנק ישראל סבור אף הוא כי יש לסייע לחיבים אשר חשבו השיקום שלהם הוגבל בהגבלה מיוחדת לפי החוק, במצבה פתרונות חלופיים לתשלומים דמי שכירות למגורים. לאור המתוור לעיל, אנו מביאים בפניכם מספר אפשרויות לפתרון:

(א) תשלום דמי שכירות למגורים יכול שיתבצע גם באמצעות תשלום חלופיים לשיקום, כדוגמת הוראת קבע לטובת המשכיר או העברת בנקאית שיזום החיב או המנהל המיעוד מחשבונו.

(ב) הנפקת טפסי שיקום אשר ימשכו על חשבו נאמנות שינוהל על ידי המנהל המיעוד, ככל שקיים, או על חשבו נאמנות שינוהל על ידי בא-כוחו של החיב.

(ג) ככל שבית המשפט סבור שיש להנפיק לחיב שיקום שימושו בעלותו, הרי שיש להסביר את ההגבלה שהוטלה על חשבונו, בהתאם לנסיבות הנთונה בבית המשפט לפי סעיפים 18ב או 42א(ה) לפקודה, או בהתאם לסטטוטו לפי דין לביטול הגבלה שהוטלה לפי חוק ההוצאה לפועל. עוד מוצע להורות לחיב שלא למשוך שיקום מעבר לנדרשים לצרכיו דיור. למען זההירות, נציין כי בטרם ביטול הגבלה כאמור יש לשקל גם את ההשפעה האפשרית על צדדים שלישיים, אשר שיקום שנמשכו ונסררו להם, בין אם לפני הסרת ההגבלה ובין אם אחרת, עשויים לחזור מלחמת חוסר כסוי

בכבוד רב,
חנן פליישר
המחלקה המשפטית, בנק ישראל

בכבוד רב,
עוודדה פרץ
סגןית המפקח על הבנקים

העתק: ד"ר חדוה בר, המפקחת על הבנקים
טיידה שמיר, היועצת המשפטית, בנק ישראל